

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Glastuinbouwgebied PrimAviera Nieuw-Rijzenhout

**Toetsingsadvies over het geactualiseerde
milieueffectrapport**

17 augustus 2009 / rapportnummer 1231-196

1. OORDEEL OVER HET GEACTUALISEERDE MER

Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland is voornemens, in samenwerking met de gemeente Haarlemmermeer, in fases een glastuinbouwgebied bij Rijzenhout¹ te ontwikkelen. Hiervoor wordt door de gemeente Haarlemmermeer het bestemmingsplan “Landelijk Gebied” gewijzigd. Ter ondersteuning van de besluitvorming hierover wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.² Het bevoegd gezag bij de eerste fase van realisatie is het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer.

Het MER Glastuinbouwlocatie Nieuw-Rijzenhout is op 13 januari 2005 vastgesteld.³ Het plan voor de ontwikkeling is daarna uitgewerkt in het Masterplan PrimAviera en het Beeldkwaliteitsplan (Masterplan). Daarbij is het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) uit het vastgestelde milieueffectrapport (MER) als uitgangspunt genomen. Vervolgens zijn een aantal aanpassingen gedaan ten aanzien van de wegenstructuur, de landschappelijke inpassing en de opzet van de glastuinbouw. Het MER is om deze reden geactualiseerd waarbij inzicht is gegeven in de verschillen tussen de verwachte milieueffecten van het Masterplan en het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) uit het MER van 2005.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna ‘de Commissie’) is van oordeel dat de essentiële informatie in het geactualiseerde MER aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

Ten aanzien van de waterberging constateert de Commissie dat bij de berekening van de omvang van deze berging geen rekening gehouden lijkt te zijn met de invloed van niet geregistreerde maar wel bekende stuwen. Daarnaast is gerekend met de mogelijkheid van piek-waterberging voor een neerslaggebeurtenis die eens in de 50 jaar kan voorkomen. Voor woongebieden is echter in het Nationaal Bestuursakkoord Water een norm van eens in de 100 jaar opgenomen. Dit zou kunnen betekenen dat er enige mate van wateroverlast zou kunnen ontstaan voor de in het peilgebied aanwezige bebouwing. Mogelijk is meer waterberging nodig dan in het geactualiseerde MER is aangegeven.

In hoofdstuk 2 wordt een toelichting gegeven op dit oordeel met (waar relevant) aanbevelingen voor de besluitvorming over de waterhuishouding, de luchtkwaliteit, landschap en cultuurhistorie, de mogelijke uitbreiding van Schiphol en externe veiligheid.

¹ Het glastuinbouwgebied is gelegen tussen de A4, de Geniedijk, de Aalsmeerderweg en de Venneperweg.

² Voor informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie, samenstelling van de werkgroep en een overzicht van de door de initiatiefnemer aangeleverde stukken wordt verwezen naar bijlage 1. In bijlage 2 is een overzicht van de door bevoegd gezag toegezonden zienswijzen opgenomen.

³ Het advies van de Commissie over het MER 2005 is op www.commissiemer.nl te vinden onder projectnummer 1231 toetsingsadvies (documentnaam: a1231.pdf).

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL EN AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE BESLUITVORMING

De Commissie constateert dat het kaartmateriaal in het geactualiseerde MER en de daarbij behorende achtergronddocumenten niet overal overeenkomt met de tekst. Daarnaast bevatten zowel de hoofdtekst als de samenvatting tegenstrijdigheden.⁴ Hierdoor is het geactualiseerde MER moeilijk leesbaar en niet altijd eenduidig.

Bij de toetsing van het oorspronkelijk MER (2005) concludeerde de Commissie dat de essentiële informatie aanwezig was, waarbij diverse aanbevelingen voor de vervolgbesluitvorming zijn meegegeven. In het voorliggende MER wordt slechts in beperkte mate ingegaan op deze aandachtspunten. De aandachtspunten hadden betrekking op de waterhuishouding, de energie en de uitbreiding van Schiphol. Nu de planvorming per fase verder wordt uitgewerkt, ontstaat het risico dat ambities, bijvoorbeeld ten aanzien van gezamenlijke voorzieningen en energie, niet gehaald worden.

De Commissie wijst er verder op dat in de actualisatie van het MER geen relatie is gelegd met de procedure voor ondergrondse energieopslag, ook wel koude-warmte-opslag (KWO)⁵ genoemd.

2.1 Waterhuishouding

2.1.1 Waterberging

Omvang

In het oorspronkelijk MER (2005) werd een waterberging voorzien van 15%. In het geactualiseerde MER en de bijlagen⁶ is met behulp van modelberekeningen nader bekeken hoe groot de waterberging moet zijn. Er wordt gerekend met de mogelijkheid van piekwaterberging van een neerslaggebeurtenis van eens per 100 jaar⁷ (benodigde berging 42 ha, 12%), maar ook met eens per 50 jaar⁸ (benodigd berging 25 ha, 7%). In het MER (tabel 4.1) wordt verder uitgegaan van een neerslaggebeurtenis van eens per 50 jaar.

Er blijken in het plangebied een aantal niet geregistreerde maar wel bekende stuwen te liggen. Het is onduidelijk of de invloed van deze gedoogde stuwen is meegenomen in de modelberekeningen. Indien dit niet het geval is, is er mogelijk een onderschatting in de berekende omvang van de piekwaterberging.

De Commissie constateert dat er mogelijk een onderschatting is van de benodigde waterberging.

Wijze van realisatie

In het MER wordt beschreven dat vanwege de hoge kweldruk in het plangebied de waterberging gerealiseerd zal worden door de aanleg van watergangen met een deels droogvallende inundatiestrook. Daarnaast gelden er vanwege de ligging van het plangebied in het luchtvaartindelingbesluit (LIB) beperkingen gelden ten aanzien van de realisatie van nieuw open water in verband met de mogelijk vogelaantrekkende werking daarvan. De plannen zijn getoetst aan

⁴ dit geldt bijvoorbeeld voor de wijze van lozing van het ontstane brijn.

⁵ Deze procedure is bij de Commissie bekend onder projectnummer 2275.

⁶ Waterinrichtingsplan fase 1 (mei 2008) en Waterhuishoudingsplan (augustus 2008)

⁷ pagina 4 van het MER "omdat er in de polder ook woningbouw aanwezig is, kan gesteld worden dat de veiligheid op een herhalingstijd van 1 keer per 100 jaar dient te liggen"

⁸ pagina 16 van het Waterhuishoudingsplan "1 keer per 50 jaar"

het LIB. Hieruit blijkt dat met een aantal aanpassingen⁹ de waterberging gerealiseerd kan worden. Het is de Commissie niet duidelijk of deze aanpassingen in de in het MER gepresenteerde inrichting zijn opgenomen.

2.1.2 **Verziltning**

In het MER wordt de conclusie getrokken dat door beperking van de zoute kwel en door meer toestroom van hemelwater naar de sloten de verziltning van het oppervlaktewater afneemt.

De Commissie plaatst hierbij de volgende kanttekeningen:

- In het MER staat beschreven dat door de grotere bedrijfskavels (ten opzichte van de oorspronkelijke plannen) de toevoer van (zoute kwel) water naar de sloten kleiner zal zijn en dat daardoor de kwaliteit van het oppervlaktewater positief beïnvloed wordt. De Commissie verwacht dat dit een tijdelijk effect is. Na de aanlegfase zal door de kwel de grondwaterstand onder de kassen stijgen. Hierdoor zal in de eindsituatie, naar verwachting, weer evenveel stroming van zoute kwel naar het oppervlaktewater optreden. In tegenstelling tot de huidige situatie zal er ook in de zomer zoute kwel naar het oppervlaktewater stromen.
- Het MER stelt dat, door toepassing van kleinere gietwaterbassins en andere methoden van gietwaterbereiding, een groter deel (meer dan beschreven in het oorspronkelijke MER) van het regenwater gebruikt kan worden voor doorspoeling van het oppervlaktewater. De Commissie constateert echter dat zelfs in een nat jaar bij realisatie van bassins van 500m³/ha het overgrote deel van het regenwater gebruikt zal moeten worden als gietwater om te kunnen voldoen aan de vraag naar gietwater. Daarnaast treedt overloop naar het oppervlaktewater alleen op in de natte maanden december t/m maart als er door de overvloedige regenval in het gehele systeem nauwelijks extra verdunning nodig is, terwijl in droge zomermaanden helemaal geen regenwater meer naar het oppervlaktewater wordt gevoerd.

Op basis van deze overwegingen acht de Commissie de conclusie in het geactualiseerde MER over een afname van verziltning niet aannemelijk. De kweldruk zal op termijn, met name in de zomermaanden, zelfs kunnen leiden tot een toename van de verziltning.

2.1.3 **Brijn**

Uit het geactualiseerde MER blijkt dat circa één derde van de gietwaterbehoefte niet met regenwater kan worden ingevuld. Als mogelijke alternatieve bron wordt grondwater genoemd. Het gebruik van grondwater als gietwater heeft tot gevolg dat brijn¹⁰ afgevoerd moet worden.

De Commissie constateert dat het MER tegenstrijdigheden bevat ten aanzien van deze afvoer van brijn. Op pagina 23 wordt vermeld dat het brijn naar de AWZI wordt afgevoerd, terwijl op pagina 24 wordt aangegeven dat het in de diepe ondergrond ingebracht wordt. Alleen dit laatste is een reële optie, aangezien de afvoer van brijn naar de AWZI niet is toegestaan op basis van het Besluit Glastuinbouw.

⁹ pagina 25 bijlage toetsing glastuinbouwlocatie Rijsenhout aan het luchthavenindelingbesluit Schiphol. Deze aanpassingen behelzen concentratie van waterbergingscapaciteit in het zuiden, differentiatie in permanente en tijdelijke bergingscapaciteit en afschermen van watervlakten met bos en bomen.

¹⁰ Wanneer grondwater wordt ontzilt ontstaat enerzijds gezuiverd water (te gebruiken als gietwater) en een oplossing ('brijn') die de aan het water onttrokken zouten bevat.

2.2 Luchtkwaliteit

Op basis van de berekeningen in het MER blijkt dat de gekozen opstelling van de Warmte Kracht Koppeling (WKK) past binnen de huidige wetgeving.

Echter de omvang van de nieuwste WKK is anderhalf tot twee keer zo groot als waar van is uitgegaan in het MER. Dit zou ertoe kunnen leiden dat bij daadwerkelijke realisatie minder puntbronnen tot stand komen met dezelfde totale hoeveelheid emissies en mogelijk op andere locaties. Door andere locaties van grotere emissiebronnen kan mogelijk overschrijding van de grenswaarden optreden.

■ Omdat de daadwerkelijk realisatie van het voornemen in zeven fasen plaatsvindt, adviseert de Commissie per fase aannemelijk te maken dat op lokaal niveau nog steeds voldaan kan worden aan de grenswaarden wanneer voor andere (dan nu in het MER beschreven staat) locatie(s) en/of omvang(en) van emissiepunten wordt gekozen.

2.3 Landschap en cultuurhistorie

De Geniedijk (onderdeel van de stelling van Amsterdam) heeft de status van beschermd provinciaal monument Noord-Holland. De zone tussen het plangebied en de Geniedijk, waarin tevens waterberging is gepositioneerd, wordt teruggebracht van 200 naar 100 meter. De herkenbaarheid van de Geniedijk vanuit de omgeving wordt hierdoor beperkt, wat conflicteert met het Provinciaal Beeldkwaliteitplan “Stelling van Amsterdam”, waarin expliciet wordt uitgegaan van het vrijhouden van een zogenaamde kernzone¹¹ aan weerszijden van de dijk.

De Commissie onderschrijft daarom niet de conclusie in het MER dat er sprake is van het grotendeels behouden van de cultuurhistorische herkenbaarheid en belevingswaarde van de Geniedijk.

2.4 Consequenties uitbreiding Schiphol

De Commissie constateert dat in het geactualiseerde MER de consequenties van een eventuele uitbreiding van Schiphol (met name een parallelle Kaagbaan) niet behandeld zijn. Mogelijk leidt een uitbreiding voor een deel van het plangebied tot beperkingen (externe veiligheid, geluid of bebouwingshoogte).

■ De Commissie adviseert in de besluitvorming en bij de vervolgbesluiten aan te geven of en hoe bij de inrichting geanticipeerd kan worden op een eventuele uitbreiding van Schiphol.

2.5 Externe Veiligheid

Uit het MER blijkt dat de 10⁻⁶ plaatsgebonden (PR) risicocontour van de luchthaven Schiphol over de noordzijde van het plangebied heen valt. Niet bekend is of zich in dit deel (beperkt) kwetsbare bestemmingen bevinden.

Het invloedsgebied¹² van de luchthaven Schiphol overlapt deels het plangebied. Daarnaast omvat het invloedsgebied van de aardgasleidingen, de rijks-

¹¹ Aan de kant van de dijk in het plangebied is de aangegeven strook in het beeldkwaliteitplan 200 meter vanaf het Voorkanaal

¹² Het invloedsgebied bepaald het gebied waarbinnen verantwoordingsplicht geldt ten aanzien van een toename van het groepsrisico.

weg A4 alsmede mogelijk het invloedsgebied (gerekend vanaf het vulpunt) van het LPG gasstation “den Ruygen Hoek” delen van het plangebied.

- De Commissie adviseert nader onderzoek te doen naar deze (beperkt) kwetsbare bestemmingen en rekening te houden met de mogelijke beperkingen op de realisatie van deze bestemmingen door de PR 10^{-6} risicocontour.
- De Commissie wijst erop dat een verantwoording van het groepsrisico plaats dient te vinden in het bestemmingsplan.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland (SGN)

Bevoegd gezag: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer

Besluit: Ontwerprijstellingsbesluit artikel 19, lid 2 WRO

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C11.3

Activiteit: vrijstelling bestemmingsplan "Landelijk Gebied" ten behoeve van glastuinbouw (4 kassencomplexen met bijbehorende voorziening, ontsluiting op de Venneperweg en drie groenzones) vooruitlopend op het nieuwe bestemmingsplan

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. W.H.A.M. Keijsers

ir. M. Klootwijk

drs. L. Oprel

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

drs. N.M. de Rooij

ir. C.T. Smit (secretaris)

Betrokken documenten:

De volgende documenten zijn bij de toetsing betrokken:

- Glastuinbouwgebied PrimAviera: actualisatie MER, december 2008
- Verkeer en PrimAviera, december 2008
- Waterhuishoudingplan, augustus 2008
- Waterinrichtingsplan Fase 1: Ruimtelijke onderbouwing, mei 2008
- Luchthaven-indelingsbesluit Schiphol, maart 2007
- Quickscan Archeologie, juli 2007
- Onderzoek beschermde soorten, juli 2007
- Quickscan externe veiligheid, augustus 2007
- Akoestisch rapport, november 2008
- Luchtkwaliteitonderzoek, december 2008

De Commissie heeft daarnaast kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de inspraakreacties is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Haarlems Dagblad van: 8 februari 2002

aanvraag richtlijnenadvies : 6 februari 2002

ter inzage legging startnotitie: 6 februari 2002 tot 13 maart 2002

richtlijnenadvies uitgebracht: 9 april 2002

richtlijnen vastgesteld: 13 juni 2002

kennisgeving MER in Gemeentekrant Haarlemmermeer van: 21 mei 2004

aanvraag toetsingsadvies: 11 mei 2004

ter inzage legging MER: 18 mei 2004 tot 14 juni 2004

toetsingsadvies uitgebracht: 7 juli 2004

aanvraag toetsingsadvies geactualiseerd MER: 1 juli 2008
kennisgeving geactualiseerd MER: 9 april 2009
toetsingsadvies geactualiseerd MER uitgebracht: 17 augustus 2009

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. M.H. de Graaff-Munsterman en C.Th. de Graaff, Burgerveen
2. Tropisch Rozenland, Burgerveen
3. W. Graman, Rijssenhout
4. Advocatenkantoor R.P. Kuijper namens M. Uittenbogaard, Rijssenhout
5. Advocatenkantoor R.P. Kuijper namens H. Munsterman, Burgerveen
6. E. Zonneveld

Toetsingsadvies over het geactualiseerde milieueffectrapport Glastuinbouwgebied PrimAviera Nieuw-Rijzenhout

Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland is voornemens, in samenwerking met de gemeente Haarlemmermeer, in fases een glastuinbouwgebied bij Rijzenhout te ontwikkelen. Hiervoor wordt door de gemeente Haarlemmermeer het bestemmingsplan "Landelijk Gebied" gewijzigd. Ter ondersteuning van de besluitvorming hierover wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2532-2

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

